

VÄGAR

TILL KULTURELL HÅLLBARHET

Metoder för kulturarvs-
och kulturmiljöfostran
i högstadiet

**KAIKKIIEN
KAUPUNKI!**

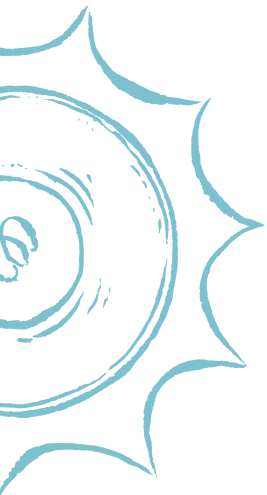
Opetus- ja
kulttuuriministeriö

Vägar till kulturell hållbarhet – Metoder för
kulturarvs- och kulturmiljöfostran i högstadiet

Redaktion Anna Väänänen och Jaakko Tuominen
Layout och illustrationer Ninni Kairisalo
Föreningen för kulturarvsfostran i Finland, projektet
Kaikkien kaupunki! Osallisuutta,
yhteisöllisyyttä ja kestäviä tiloja
Helsingfors 2021

ISBN: 978-952-69633-1-0 (pdf)

Projektet Kaikkien kaupunki! Osallisuutta, yhteisöllisyyttä
ja kestäviä tiloja (2019–2021) har erhållit understöd
från undervisnings- och kulturministeriet.

Innehållsförteckning

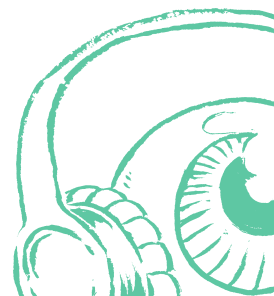
Introduktion	4
Snabba fakta	6
Kulturell hållbarhet	6
Levande kulturarv	7
Mångsidiga och mångskiktade kulturmiljöer	8
Läroplanen ger mångsidiga redskap för kulturarvs- och kulturmiljöfostran	9
Metoder och vägar	10
Kartuppgifter och besök	
Övning 1 – På kartan – En rundtur i den lokala kulturmiljön	11
Övning 2 – Dolda – Minnen på kartan	12
Övning 3 – Guidekarta över offentlig konst	13
Musik och ljud	
Övning 4 – Musikens landskap	14
Övning 5 – Närmiljöns ljudlandskap på kartan	15
Sociala medier och spel	
Övning 6 – Utmaning på sociala medier #mittarv	16
Övning 7 – Kahoot! frågesport om världsarvet	17
Performativ konst och drama	
Övning 8 – Ljuskonstverket Skuggornas stad	18
Övning 9 – Kulturarvets auktionskungar	19

Metoder och vägar till inlärnin g om kulturarv och kulturmiljöer

Vägar till kulturell hållbarhet – metoder för kulturarvs- och kulturmiljöfostran i högstadiet är ett läromaterial riktat till klasserna 7–9 i grundskolan med det pedagogiska målet att presentera kulturarvet och olika kulturmiljöer och att väcka intresse för dem. Läromaterialets övningar stärker elevernas förståelse för kulturell mångfald, deras kunskap om kulturmiljön och stöder utvecklingen av elevernas kulturella identitet.

Läromaterialet består av metoder och vägar med övningar med olika omfattning att välja mellan. Övningarna omfattar en eller två lektioner (45–90 minuter) eller temadagar som är en hel skoldag. Läromaterialets övningar ger eleverna fördjupade insikter i de möjligheter den egna omgivningen erbjuder när det gäller att lära känna det lokala kulturarvet och kulturmiljön genom observation och undersökning av närmiljön. I övningarna betonas elevernas egna upplevelser, observationer och associationer.

Materialet innehåller också snabba fakta om olika ämnen inom kulturtradition och kulturmiljöer som riktar sig till läraren.

För genomförandet av övningarna har vi valt olika metoder och sätt som stöder fenomenbaserad inläring och undervisning utanför klassrummet. Läromaterialet innehåller också uppgifter som passar för distansundervisning. I övningarna används kultur- och konstbaserade metoder där man fördjupar sig i hemorten och den lokala anknytningen till exempel med hjälp av ljud, musik, drama och ljuskonst. I de här övningarna betonas elevernas kreativitet och aktörskap.

Läromaterialets innehåll hjälper eleverna att förstå vad kulturell hållbarhet betyder och hur den stöder den hållbara utvecklingens målsättningar. Ur den kulturella hållbarhetens synvinkel är centrala målsättningar för inläringen till exempel att lära känna det egna kulturarvet, att bevara och vidareförmedla kulturarvet samt att uppleva sig själv som en del av det lokala kulturarvet och i vidare bemärkelse det mångfaldiga, internationella och gränsöverskridande kulturarvet.

Vi önskar att läromaterialet får både pedagoger och elever att fördjupa sig och bli intresserade av en levande, gränsöverskridande och mångsidig kulturarvs- och kulturmiljöfostran.

Helsingfors 8.1.2021

Anna Väänänen och **Jaakko Tuominen**
Föreningen för kulturarvsfostran i Finland rf

Kulturell hållbarhet

Kulturell hållbarhet är ett av den hållbara utvecklingens delområden som har kulturell förändring och det kulturella kapitalets betydelse som utgångspunkt. När vi granskar vår värld på ett kulturellt hållbart sätt kan vi reflektera över vad i vår egen livsmiljö som är kulturellt värdefullt för oss, hur man borde bevara det och hur vår egen verksamhet påverkar kulturarvets framtid.

Centrala teman för kulturellt hållbar utveckling är ursprungsfolkens rättigheter, kulturell och språklig mångfald, dialogen mellan kulturer samt att bevara och överföra kulturarv till kommande generationer. Kulturell hållbarhet innebär också att ta ansvar för sina aktioner och deras effekter på miljön. Kulturell hållbarhet betonar människornas delaktighet och påverkan.

Lästips:

Laine, Marja (2019). *Kohti kulttuurisesti kestävää kasvatusta: Kulttuurisesti kestävän kasvatuksen määrittäminen ja siihen liittyvät tulevaisuuden tarpeet*. Helsingfors universitet.

Levande kulturarv

Kulturarvet är en mängd traditioner och färdigheter som bevaras och överförs till nya generationer och som syns som materiella, immateriella eller digitala kulturspår i lokalsamhällen, naturen och samhället. Till det materiella kulturarvet hör till exempel byggnader, monument, föremål och arkeologiska fornlämningar. Det immateriella kulturarvet består av våra kulturella seder, traditioner, olika färdigheter och aktioner som överförs från generation till generation som till exempel fester, sagor eller hantverksfärdigheter.

Immateriellt kulturarv är också den levande tradition som är närvarande i människors vardagliga liv och verksamhet. Levande kultur är till sin natur föränderlig. Individer och samhällen kan bearbeta arvet med sin kulturella identitet som grund. Till exempel skateboarding, bärplockning

och firandet av första maj är exempel på nutida levande traditioner som å ena sidan förenar olika generationer, men å andra sidan också har fått nya betydelser.

Avgörande för levande kulturtraditioner är att individer och samhällen själv definierar det egna kulturarvets värde och betydelse. Kulturarvet är gemensamt erkänt, överenskommet och delat.

Lästips:

Hänninen, Kirsi (2013).
 Kulttuuriympäristökasvatusta ja
 kulttuuriperintökasvatusta sosiaalisesti,
 i *Kestävä kasvatus – kulttuuria etsimässä*.
 Föreningen för kulturarvsfostran
 i Finland rf 2013.

Mångsidiga och mångskiktade kulturmiljöer

Kulturmiljöerna är miljöer som utvecklats i växelverkan mellan människan och naturen och som omfattar den fysiska, sociala och kulturella dimensionen. Kulturmiljöer är till exempel traditionella kulturlandskap, byar, industriområden, förorter och den omgivande naturen. Det är alla miljöer som människan medvetet eller omedvetet har förändrat och lämnat sina spår i.

Kulturmiljöernas mångskiktade egenskaper granskas ofta i ett tidsperspektiv. Hur har människans kultur och verksamheter format miljöerna genom tiderna? Kulturmiljöernas historia når även de miljöskikt som vi inte alltid ser – på vilket sätt är till exempel lokala sägner, berättelser och minnen en del av vår miljö? Till kulturmiljöernas skikt hör även sociala skikt och de människor som är knutna till miljöerna. Vem och vilka lever i miljön?

Vilka mänskliga verksamheter och aktiviteter representerar miljöerna?

Var och en av oss kan påverka vår närmiljö och dess kultur genom små handlingar. Till exempel genom att ordna gårdsloppis, delta i restaurangdagen eller genom att starta en kampanj på sociala medier. Genom att göra saker tillsammans och ta hand om vår gemensamma miljö ökar vi på allas trivsel och uppskattningen av kulturmiljöer.

Lästips:

Härö, Mikko (2013).

Kulttuuriympäristökasvatuksen merkitys nykyaikana, i *Kestävä kasvatus – kulttuuria etsimässä*. Föreningen för kulturarvsfostran i Finland rf 2013.

Läroplanen ger mångsidiga redskap för kulturarvs- och kulturmiljöfostran

Läroplanen för den grundläggande utbildningen står det att den grundläggande utbildningen bygger på den mångsidiga finländska kulturtraditionen som har bildats och utvecklas i samverkan med olika kulturer. Enligt läroplanen skall den grundläggande utbildningen stöda bildandet av elevernas kulturella identitet, deras formning till aktiva aktörer i det egna samfundet och väcka ett intresse för andra kulturer. Samtidigt skall utbildningen stärka kreativiteten och intresset för kulturell mångfald, främja växelverkan mellan och inom olika kulturer.

Läroplanen ger även mångsidiga redskap både för kulturarvs- och kulturmiljöfostran som bland annat betonar elevens roll i att känna igen och uppskatta den egna livsmiljön och sina sociala, kulturella, livsåskådliga och språkliga rötter. Utöver det uppmuntrar läroplanen eleverna till att utforska den egna bakgrundens betydelse i kedjan av generationer och till att se kultureernas mångfald som en utgångsmässigt positiv resurs. Läroplanen ger lärare konkreta övningar som stöd för undervisning på området.

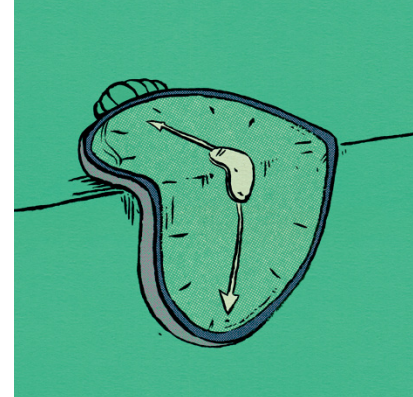

METODER OCH VÄGAR

ÖVNING 1

Kartuppgifter och besök

På kartan – En rundtur i den lokala kulturmiljön

Passar till: Historia, geografi, biologi, gymnastik, modersmål och litteratur

Tid: Temadag eller längre projekt

Målsättning: Att observera den egna livsmiljöns särdrag, förstå människans och miljöns växelverkan i närmiljön samt att känna igen lokal kulturtradition

Material:

- Utrustning för informationssamling
- Gamla arkivbilder från närmiljön och kartor över närområdet. Gamla kartor kan man söka på adressen vanhatkartat.fi och arkivbilder till exempel i databaserna finna.fi och Europeana Collections

Uppgift:

Vi undersöker och jämför gamla kartor och arkivbilder över ortens kulturmiljöobjekt tillsammans med eleverna. Varje elev eller grupp väljer ett kulturmiljöobjekt som de fördjupar sig i. Kulturmiljöobjekt kan till exempel vara fornlämningar, landskap, traditionella biotoper eller byggda kulturmiljöplatser.

Vi söker mera information om kulturmiljöobjekten i Museiverkets digitala karttjänst (kartta.museoverkko.fi) eller på sidorna om kulturhistoriskt och nationellt värdefulla bebyggelsemiljöer rky.fi. Vi fördjupar oss i var de valda kulturmiljöobjekten finns, vi söker dem på kartan och placerar dem på en gemensam vanlig eller digital kartbas.

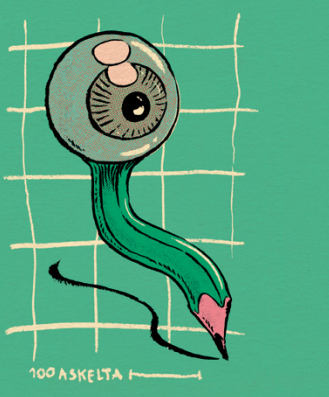
När varje elev eller grupp har ett eget kulturmiljöobjekt, behandlar vi följande punkter:

- Vilken historia har platserna?
- Vilka användningsändamål har platserna haft tidigare?
- Vilken verksamhet finns i platserna idag?
- Vilka platsnamn kan man hitta på kartan? Vad berättar namnen om närmiljön?
- Slutligen funderar vi över varför bevarandet och underhållet av platserna är viktigt. Vad kan hota platsens fortbestånd?

Efter det här kan man genomföra en orientering och utforska och observera närmiljön som en del av lektionen eller temadagen. Under temadagen kan man söka efter ytterligare information och dokumentera platsernas nuvarande situation. Vi undersöker också vad som har förändrats jämfört med gamla bilder och uppgifter. Är något ännu oförändrat? Platserna kan observeras genom olika sinnen, genom att röra, titta, lukta och lyssna på dem. Vi skriver ner våra observationer i en observationsdagbok och jämför slutligen upplevelserna tillsammans.

■ Extrauppgift!

Vi frågar också efter minnen, historier och berättelser hos den äldre generationen. Vi intervjuar till exempel äldre grannar eller förtroendevalda och frågar vilka platser som har försvunnit från miljön eller hur olika platser förändrats.

ÖVNING 2

Kartuppgifter och besök

Dolda – Minnen på kartan

Passar till: Modersmål och litteratur, historia, geografi

Tid: 45–90 minuter

Målsättning: Öka förståelsen för kulturell mångfald och kulturell identitet, stärka miljökompetensen

Material:

- Kartbas över närmiljön
- A4-pappersark
- Pennor

Uppgift:

Vi funderar först över vilken information närmiljön innehåller. På vilket sätt är andra människors berättelser, historia eller fantasier en del av miljön? Hur påverkar de våra föreställningar eller upplevelsen av platsen?

Vi skriver ner ett minne som är kopplat till den egna närmiljön eller hemorten och som lämnat ett spår i miljön eller på en specifik plats (till exempel en park, en skog, ett köpcentrum, en ungdomsgård eller en motionsplats). Som hjälp kan man använda till exempel följande frågor:

- Var är vi?
- Vad hände?
- Med vem eller ensam?
- När?
- Vilken årstid?
- Hur kändes det?

Vi samlar minnena till en gemensam "minneskarta" och undersöker den tillsammans.

- På vilka platser har minnena fötts? Blir det spår i miljön av minnena?
- Vilka faktorer påverkar minnena? (Är platsen till exempel intressant, lockande, otrevlig, en bra mötesplats, livlig eller lugn?)
- Finns det platser som vi delar tillsammans?
- Finns det platser som inte är knutna minnen eller berättelser? Varför i så fall?
- Vi granskar slutligen närmiljön i jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv. Vems berättelser hamnar i skymundan eller syns inte i miljön?

ÖVNING 3

Kartuppgifter och besök

Guidekarta över offentlig konst

Målsättning: Att lotsa eleverna att lära sig att estetiskt observera och tolka kulturmiljöer, kulturarv och historia, och att uppmuntra dem att utforska den lokala identiteten och hur den formas.

Tid: 90 minuter eller en hel temadag

Material:

- En stor kartbas
- Pennor
- Pappersark
- Printer

Uppgift:

Vi bekantar oss med den egna hemortens offentliga konstverk och minnesmärken. Vilka konstverk och minnesmärken finns på orten eller i närmiljön? Vi samlar närmiljöns offentliga konst på en karta och söker information, ritar och printar ut bilder av

platserna. Material kan samlas på flera kartbasar. Man kan också rita kartbasen själv.

Vi funderar utifrån det vi hittat till exempel på följande frågor:

- Vad vill man kommunicera med verken?
- Hur berättar verket om närmiljön och platsen?
- Vems synvinkel representerar verken?
- Vems synvinkel hamnar i skymundan?
- Ett lokalt verk eller minnesmärke som du vill planera eller uppföra? Varför?

Man kan göra en utställning med slutresultaten på en vägg i klassrummet och gå igenom alla guidekartor tillsammans.

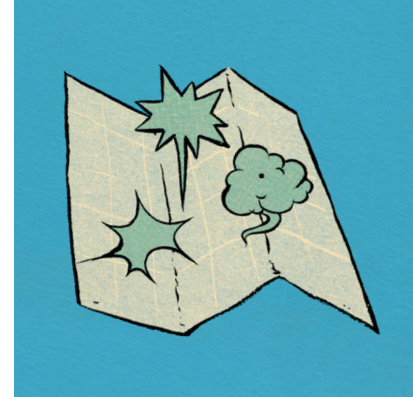
Tips! Uppgiften går enkelt att anpassa till en temadag med utfärder i närmiljön så eleverna kan dokumentera minnesmärkena på plats.

ÖVNING 5

Musik och ljud

Närmiljöns ljudlandskap på kartan

Passar till: Musik, historia, geografi

Tid: 45–90 minuter

Målsättning: Uppmuntra till att utveckla geografiskt tänkande och kulturkompetens, att observera närmiljön och att fundera över växelverkan mellan kultur och miljö.

Material:

- Mobiltelefon eller något annat man kan spela in ljud med
- Färdiga digitala kartbaser

Uppgift:

Vilka ljud skapar ljudlandskapet i den egna närmiljön?

Vi bekantar oss med ljudmiljöer tillsammans på adressen

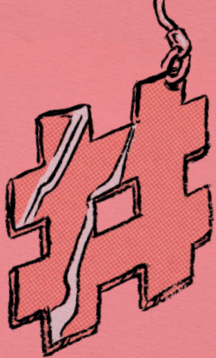
kartta.aanimaisemat.fi. Vi väljer ett ämne från webbplatsen för gruppen och spelar in ett ljud från skolans närmiljö som passar ämnet. Efter det laddar vi upp ljuden till webbsidan och diskuterar ljudlandskap tillsammans. Anvisningar för hur man laddar upp ljuden finns på webbsidan.

Till exempel följande frågor kan användas som stöd för diskussionen:

- Vilka ljud går det att hitta i närmiljön?
- Kan man klassificera eller dela in ljud på något sätt?
- Vilka ljud är motbjudande, intressanta, skrämmande, behagliga eller vackra?
- Fundera över ljudlandskapet i perspektivet av de historiska och tidsmässiga skikten i kulturmiljön. Vilket av de ljud vi har spelat in har fötts först, vilket sist? Vilka faktorer har påverkat deras ordningsföljd?

Tips! Upplev Finlands världsarvsplatser [Kvarkens skärgård](#) och [Verla träsliperi och pappfabrik](#) och deras ljudlandskap på adressen maailmanperinto.fi/sv/material.

ÖVNING 6

Sociala medier och spel

Utmaning på sociala medier #mittarv

Passar till: Modersmål och litteratur, geografi, teckning, musik, samhällslära, distansundervisning

Tid: 60–90 minuter

Målsättning: Att lyfta fram och väcka elevernas intresse för immateriellt kulturarv, stärka elevernas kompetens om den kulturella mångfalden och kulturmiljön

Material:

- Mobiltelefon eller något annat man kan spela in video med

Uppgift:

I övningen närmar vi oss det lokala och elevernas egna kulturarv genom en utmaning på sociala medier. Vad betyder levande kulturarv för dig? Vad skulle du vilja berätta om det åt andra? Vi bekantar oss i början med ämnet genom att titta på presentationsvideor om ungdomars levande kulturarv på [Föreningen för kulturarvsfostran i Finlands YouTube-kanal](#) eller genom att titta på [det samiska språkets språkambassadörers presentationsvideor](#).

Till exempel följande frågor kan diskuteras utgående från videorna:

- Vad är levande kulturarv för dig? Varför?
- Vilket levande kulturarv delar du med dina vänner eller andra närstående?
- Varför är det viktigt att bevara och dokumentera levande kulturarv?

- Vilken roll har språket som en del av det levande kulturarvet?

Eleverna skriver, en och en eller i par, manus och spelar in en presentationsvideo, om det egna levande kulturarvet. Videorna är korta, några minuter långa (2–4 minuter). De kan också ha olika stil – till exempel expertens eller turistens synvinkel eller en humoristisk kort nyhet om lokala ungdomars levande kulturarv.

Utmaningen kan ha ett eget konto i sociala medier eller i klassens gemensamma konto i till exempel Tik Tok, Instagram eller andra sociala medier. Alternativt kan videorna laddas upp på klassens gemensamma privata konto och delas bara med klassen.

■ Tips! Föreningen för kulturarvsfostran i Finland har ett projekt som heter Heritage Hubs där finländska, serbiska och spanska elever gör videor om fenomen som hänger ihop med kulturarv som de tycker är betydelsefulla och viktiga. Videorna finns på [Heritage Hubs YouTube-kanal](#).

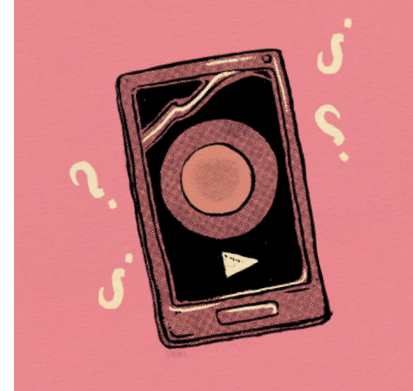

ÖVNING 7

Sociala medier och spel

Kahoot! frågesport om världsarvet

Passar till: Modersmål och litteratur, geografi, samhällslära, distansundervisning

Tid: 45 minuter

Målsättning: Känna igen världsarvets mångfald, förstå världsarvets betydelse och kulturella mångfald

Material

- Dator eller mobiltelefon
- Ljudanläggning för att lyssna på podcast (alternativt sätt att söka information)

Uppgift:

Under övningen bekantar vi oss med kulturarvet genom mobilspelet Kahoot! Först söker vi information om kulturarvet. Information kan hittas bland annat på Maailmanperinto.fi, Museiverkets och Lantmäteriverkets webbsidor.

Vi söker information med följande riktlinjer:

- Vilken målsättning har världsarvskonventionen?
- Välj en finländsk eller internationell världsarvsplats. Var ligger den?
- Vad är speciellt med din världsarvsplats?
- Sök information om varför platsen utsetts till världsarvsplats

Nästa steg är att skapa en egen frågesport på Kahoot! Frågorna testas tillsammans. Alternativt kan vi svara på frågesporten om världsarv som finns på adressen kulttuurinvuosikello.fi/kahoot-mpkohteet.

Tips! Man kan bekanta sig med världsarvsplatser genom att lyssna på podcasten Suomen maailmanperintökohteet (18 minuter) som finns på adressen: maailmanperinto.fi/kasvatus/podcast-suomen-maailmanperintokohteet.

ÖVNING 8

Performativ konst och drama

Ljuskonstverket Skuggornas Stad

Passar till: Teckning, geografi, musik, historia

Tid: Temadag eller längre projekt

Målsättning: Estetisk observation och tolkning av platsupplevelsen, att träna uppfattningen av skala och att utveckla miljökompetensen och elevernas kreativitet och självuttryck

Material:

- Ett stort lakan eller en tunn gardin
- Bluetooth-högtalare (inte ett måste)
- Olika formers (återvinningsbara) element som till exempel mjölkburkar, filbunkar, toalettpappersrullar osv
- Andra material med tydliga former, saker och figurer som bollar, små figurer eller annan rekvisita
- Ljuskällor i olika färger och former som ficklampor, led-ljus, julljus, byggnadsljus, golvlampor osv
- Folie, cellofan i olika färger) eller annat ljusreflekterande material för att skapa extra effekter som till exempel rörelse
- Det bästa slutresultatet får man genom att kombinera olika stora ljuskällor till en stor ljuskälla

Uppgift:

I uppgiften som passar för en temadag fördjupar vi oss i vår hemort eller närmiljö med hjälp av ett ljuskonstverk.

I förhandsuppgiften diskuterar vi och funderar vi tillsammans över vilka observationer man kan göra om den egna närmiljön. Hur känns vår hemort, hur ser den ut och hur låter den? Alla tar med sig ett föremål till projektdagen som bäst representerar vad som är viktig för en själv i hemorten. Föremålet kan till exempel vara en fotboll, en sten från hemgatan, ett blad från en betydelsefull park eller till exempel ett kvitto från närbutiken. I början av temadagen diskuterar vi observationerna i små grupper. Föremålen kan användas som en del av den egentliga uppgiften.

Under temadagen planeras och konstrueras ett verk som representerar den egna stadsmiljön bakom en gardin genom skuggteater. Under arbetet provar man hur olika ljuskällor reagerar på olika material, ljus, former och rörelser.

Man kan kombinera verket med andra uppgifter i läromaterialet, till exempel övningen Musikens landskap eller Närmiljöns ljudlandskap på kartan, och på det sättet skapa ett multisensoriskt verk. Verket kan fotograferas eller spelas in på video i slutet av projektdagen. Uppgiften kan genomföras av hela klassen eller i små grupper, då slutresultat blir olika bostadsområden, landskap och miljöer.

■ Tips! Fotografier av hemorten kan användas i uppgiften när man granskar landskapet.

ÖVNING 9

Performativ konst och drama

Kulturarvets auktionskungar

Passar till: Modersmål och litteratur, historia, samhällslära

Tid: 90 minuter

Målsättning: Att uppmuntra till att fundera över värdefrågor ur det lokala samhällets och den kulturella hållbarhetens synvinkel, att framföra och motivera en åsikt.

Material:

- En färdig lista över kulturarv
- Pärlor, leksakspengar och spelpjäser

Uppgift:

Vi delar in klassen i små grupper och ordnar en auktion om det lokala kulturarvets värde. Grupperna väljer ett alternativ från en färdig lista på kulturarv och traditioner som läraren har gjort. Alternativt väljer eleverna ett kulturarv som är viktigt för dem själva. Varje grupp spelar rollen som kulturarvsexperten med uppgiften att diskutera och övertyga publiken om varför det valda lokala kulturarvet borde bevaras. Kulturarven presenteras turvis för klassen. Det är fritt fram att överdriva och leva sig in i föreställningarna!

Presentationerna kan lyfta fram till exempel följande frågor:

- Vilken kulturtradition är det fråga om?
- Vem utövar traditionen?
- Vilken nytta har utövandet av traditionen för det lokala samhället?
- Vad skulle hända om traditionen/kulturarvet skulle försvinna?
- Varför är det viktigt att bevara traditionen/kulturarvet?

Vi avslutar med en auktion av alla kulturarv/traditioner som presenterats. Varje elev har till exempel pärlor, spelpjäser eller leksakspengar som representerar samma värde. Vi går slutligen igenom vilka kulturarv och traditioner som fick mest och vilka som fick minst stöd. Vi diskuterar våra val till exempel med hjälp av följande frågor:

- Vad är värdefullt eller viktigt i kulturarvet och kulturmiljön? Varför?
- Kan man mäta kulturens värde i pengar?
- Vilka positiva och negativa sidor har kommersialiseringen av kulturarv?
- Kan man utöva kulturtraditionen utan pengar?
- Hur borde kulturarven bevaras och varför?

Vägar till kulturell hållbarhet – Metoder för kulturarvs- och kulturmiljöfostran i högstadiet är ett mångsidigt läromaterial för lärare som erbjuder fyra lärometoder för undervisningen om levande kulturarv och kulturmiljö. Läromaterialet innehåller övningar av olika omfattning och innehåll, en del kan också användas som stöd i distansundervisning. Materialets teman lär eleverna känna igen kulturarv och kulturmiljöer, stärker utvecklingen av den kulturella identiteten och främjar miljökompetensen. Målsättningen är att uppmuntra lärare till att inkludera kulturarvs- och kulturmiljöfostran i undervisningen. Vi önskar att materialet stöder lärarnas och fostrarnas arbete i skolorna och blir ett redskap för mångsidig inläring.

**KAIKKIEN
KAUPUNKI!**

